

عنوان مقاله:

تاریخچه قصاید مصنوع فارسی و معرفی دو قصیده مصنوع ناشناخته از دو شاعر گمنام

محل انتشار:

فصلنامه فنون ادبی، دوره 8، شماره 1 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

علیرضا شعبانلو - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

قصاید مصنوع که بیشتر در آنها قواعد عروض و قافیه و صنایع شعری طرح می شود، یکی از شیوه های ارائه ادب تعلیمی است که سرایندگان آنها در سایه عرض هنر، به آموزش هنرهای ادبی نیز توجه کرده اند. در پژوهش های محققین تا کنون تعریفی دقیق از قصیده مصنوع و انواع آن داده نشده و اغلب، این نام را هم بر منظومه های وزنی، هم بر بدیعیه ها و هم بر قصاید موشح نهاده اند. در این مقاله ضمن تعریف قصیده مصنوع و تفکیک انواع آن و بررسی سابقه و سیر تاریخی قصاید مصنوع، دو نمونه ناشناخته و کهن از این قصاید معرفی شده است. نخستین قصیده با نام مخزن السرور و مجمع البحور سروده بهاءالدین ساوجی و دومی با نام روضه السحور و دره البحور از سراینده ای به نام نصرالله عراقی است که هر دو از شعرای نیمه دوم قرن هفتم و نیمه نخست قرن هشتم هستند و در دربار تاج الدین علی عراقی حاکم کرمان و بم و سیرجان می زیستند. در هیچ یک از پژوهش های معاصرین و حتی منابع دستنویس و نسبتا کهن از این دو قصیده که تنها یک نسخه از آنها برجای مانده سخن نرفته است. از آگاهی های مندرج در مقدمه و متن این قصاید می توان دانست که بهاءالدین ساوجی و نصرالله عراقی بعد از سید ذوالفقار شروانی و فخری اصفهانی سومین و چهارمین سراینده قصاید مصنوعند.

کلمات کلیدی:

شعر فارسی، قصیده مصنوع، بدیعیه، بهاءالدین ساوجی، نصرالله عراقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1208000>

